

Idees

Aprendre'n d' Austràlia

Andreu Mas-Colell

Puc ben assegurar que la lectura dels discursos de proposta de pressupostos no és cap de les meves grans afeccions. I encara ho hauria de ser menys si, com acabo de fer, es tracta de llegir el *Budget Speech* presentat el 8 de maig passat pel senyor Peter Costello al Parlament del seu país, Austràlia.

Però és que Austràlia (i, de fet, també Nova Zelanda) és un país molt interessant des del punt de vista econòmic. És un país d'èxit que en el terreny de la política econòmica ha estat molt innovador, tant sota governs socialdemòcrates com conservadors. Els economistes ens hi fixem. I n'aprenem bones lliçons.

Austràlia disposa, des de fa uns quants anys, de superàvit pressupostari. Què en fa d'aquest superàvit? La lliçó que aquesta vegada he après dels australians és la següent (tradueixo del discurs):

"El govern d'Austràlia establirà un fons patrimonial [el 'Higher Education Endowment Fund'] com un fons perpetu per a generar ingressos destinats a inversions en planta i en instal·lacions de recerca a les nostres institucions d'educació superior.

La inversió inicial, que procedirà del superàvit pressupostari d'enguany, serà de 5.000 milions de dòlars australians [aproximadament, 3.150 milions d'euros].

El capital no es gastarà. S'invertirà. I s'afegirà més capital a aquest fons perpetu en els pressupostos dels anys vinents.

Els ingressos que generi aquesta inversió seran dedicats a construir instituts universitaris i de recerca de primera classe –de 'primera classe' d'acord amb els estàndards internacionals– i a posar les nostres institucions d'educació superior sobre bases segures per sempre més."

Deixant la retòrica a banda, del text anterior cal destacar-ne dos aspectes:

En primer lloc la dedicació de recursos procedents del superàvit fiscal a impulsar l'economia del coneixement, particularment la universitat i la recerca. Fa un parell d'anys que el govern australià va crear un fons, dotat des de la mateixa font, per atendre programes específics de pensions. Per tant, el missatge no és que disposar d'un sistema d'universitats i recerca de primera classe mundial sigui la prioritat de totes les prioritats, però sí que és un objectiu molt important per a

assegurar el futur i, per tant, una utilització indicada per als superàvits fiscals.

En segon lloc, els recursos es dediquen a la constitució d'un fons. Cada any concret, d'aquest fons només se'n poden fer servir els rendiments. És clar que podríem observar que des d'un punt de vista estrictament comptable qualsevol fons d'aquesta mena és equivalent a un programa de subvencions plurianuals. Però amb això ens quedaríem a la superfície de les coses. Els fons patrimonials tenen avantatges. Un és que do-

nen solidesa institucional i autonomia, i que, per tant, transmeten confiança a tots els qui estableixen, o poden preveure d'establir, relacions contractuals amb la institució titular del fons. Un altre és que eviten el perill de les fluctuacions injustificades de despesa. Poden permetre a les institucions de planejar a llarg termini sense la urgència, per exemple, de trobar projectes per a absorbir augments pressupostaris elevats que hi pugui haver un any, però que poden no repetir-se en el futur.

Aquest dos elements –aplicació de part del superàvit pressupostari a inversions pròpies de l'economia del coneixement i constitució de fons patrimonials– són de gran interès i molt innovadors. Haurien de ser estudiats amb cura per alguns altres governs, potser no tan allunyats de nosaltres, que es trobin en una situació fiscal similar a l'australiana.

Universitat Pompeu Fabra